

سلامت گردشگری

ماه‌های فرصت‌ها و چالش‌های گردشگری سلامت در ایران

دکتر رضا فرضی

۱۳۹۹

سرشناسه فرضی، رضا، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور گردشگری سلامت: نگاهی به فرصت‌ها و چالش‌های گردشگری سلامت در ایران/ رضا فرضی.

مشخصات نشر اصفهان: کاشف علم، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری ۱۸۲ ص.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۷۰۸۴-۶

وضعیت فهرست نویسی فیپا

عنوان دیگر: نگاهی به فرصت‌ها و چالش‌های گردشگری سلامت در ایران.

موضوع: گردشگری پزشکی -- ایران

موضوع: Medical tourism -- Iran

موضوع: گردشگری پزشکی -- ایران -- برنامه‌ریزی

موضوع: Medical tourism -- Iran -- Planning

رده بندی کنگره RAV۹۳/۵

رده بندی دیویی ۳۶۲/۱۰۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی ۶۱۲۲۹۱۶

گردشگری سلامت

دکتر رضا فرضی

نشر کاشف علم

ویراستار: مریم علی پور دهاقانی

گرافیک: فاطمه ذوالفقاری کره

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۷۰۸۴-۶

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

مرکز پخش: ۰۹۱۳۷۷۲۳۲۵۸

[www. KashefElm. ir](http://www.KashefElm.ir)

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است

فهرست مطالب

۹	مقدمه
۱۳	فصل اول: گردشگری و انواع آن
۱۵	تعریف گردشگری
۲۲	مفاهیم گردشگری
۲۴	اصول گردشگری
۲۵	انواع گردشگری
۴۱	فصل دوم: گردشگری سلامت و انواع آن
۴۳	گردشگری سلامت
۴۵	تعریف گردشگری سلامت
۴۷	انواع گردشگری سلامت
۵۱	چالش‌های صنعت گردشگری سلامت
۵۲	قوانین ضعیف موجود در حوزه جراثیم پزشکی
۵۳	ارزآوری و توریسم سلامت
۵۴	گردشگری سلامت در گذر زمان
۵۷	گردشگری درمانی یا گردشگری پزشکی

گردشگری سلامت

۵۹	زمینه‌های ارائه خدمات پزشکی در دنیا
۶۰	روند تاریخی صنعت گردشگری پزشکی در دنیا
۶۱	فصل سوم: گردشگری سلامت در کشورهای مختلف
۶۳	پردرآمدترین کشورها از منظر گردشگری پزشکی
۷۵	فصل چهارم: قابلیت‌های گردشگری سلامت در ایران
۷۷	قابلیت‌های توریسم سلامت در ایران
۷۸	انسان‌ها مناسب
۸۰	دلایل در تکاپو
۸۱	فراتر از اقتصاد
۸۲	تلاش کشورهای منطقه
۸۲	درآمدی قابل توجه در حوزه گردشگری
۸۵	استان‌های مستعد توریسم سلامت
۹۱	فصل پنجم: بررسی قوانین گردشگری سلامت در ایران
۹۵	متن برنامه چهارم توسعه در زمینه گردشگری سلامت در ایران
۹۸	شورای گردشگری سلامت
۱۰۲	شرایط و ضوابط مراکز پزشکی پذیرای گردشگر سلامت
۱۰۷	اهداف توسعه صنعت توریسم سلامت در ایران:
۱۰۸	ایده‌های قابل طرح جهت توسعه صنعت گردشگری سلامت در کشور
۱۰۸	طرح مطالعه نظام جامع توریسم سلامت در کشور
۱۰۹	طرح نظام اطلاع‌رسانی توریسم سلامت در کشور
۱۱۱	دهکده سلامت
۱۱۳	بررسی راه کارهای خصوصی‌سازی صنعت توریسم سلامت در کشور
۱۱۶	زمینه‌های گردشگری سلامت در ایران

۱۱۹	فصل ششم: چشمه‌های آب گرم گنج نهان گردشگری سلامت
۱۲۱	چشمه‌های آب گرم
۱۵۰	انواع لجن‌های پزشکی
۱۵۱	موارد معالجه با لجن
۱۵۳	لجن درمانی در دریاچه‌ی ارومیه
۱۵۵	فرصت مغفول
۱۵۷	عوامل مهم جذب گردشگر سلامت یا بیمار خارجی به ایران
۱۵۷	
۱۵۹	فصل هفتم: عوامل و پتانسیل‌های بالقوه جذب گردشگری سلامت
۱۶۱	پزشکی و درمان‌های دور
۱۶۳	عوامل اثرگذار بر جذب گردشگری سلامت
۱۶۴	مشکلات قانونی در حوزه گردشگری سلامت
۱۶۷	مسائل اخلاقی و حقوقی گردشگری سلامت
۱۶۹	چالش‌های حاصل از گردشگری سلامت بر نظام‌های سلامت
۱۷۱	شناخت عوامل و پتانسیل‌های بالقوه جذب گردشگری سلامت
۱۷۵	موانع موجود در ایران برای توسعه گردشگری سلامت
۱۷۷	منابع و مآخذ

امروز یکی از روبه رشدترین نمونه‌های گردشگری، گردشگری بهبود سلامت است که به برخی از دلایل و انگیزه‌های گردشگران این حوزه شامل بهبود سلامت بدن و فکر (برنامه‌های کاهش وزن، سلامتی بدنی بیشتر، مدیریت استرس)، استراحت و تمدد اعصاب، استفاده از امکانات و خدمات پزشکی (مانند جراحی‌های تخصصی)، استفاده از ویژگی‌های آب و هوایی و طبیعی یک منطقه برای آرامش تن و روان می‌شود.

همان‌طور که می‌بینیم گردشگران سلامت لزوماً بیمار نیستند در حقیقت بیشتر این افراد به دنبال تقویت تن و روان از استفاده از امکاناتی برای این منظور هستند در این میان ارائه دهندگان خدمات در این بخش هم مشتریان خود را به اقدامات پیشگیرانه تشویق می‌کنند.

«توریسم درمانی» به گردشگری که به کشور دیگر سفر می‌کنند تا از آب و هوا و جاذبه‌های طبیعی و امکانات پزشکی برای درمان استفاده کنند، اطلاق می‌شود گردشگری درمانی و بهداشتی امروزه از روبه رشدترین بخش‌های صنعت گردشگری جهان است که باعث شده سازمان‌های دست‌اندرکار و کشورهای علاقمند به توسعه گردشگر توجه خود را به این بخش از صنعت

توریسم جلب و برای آن برنامه‌ریزی کنند زندگی صنعتی در بیشتر کشورهای دنیا الزاماتی را با خود همراه دارد و نیازهایی را نیز برای مردم جوامع مختلف ایجاد کرده است. از سوی دیگر در کشورهای توسعه یافته، فعالیت‌هایی داخل منزل مانند باغبانی تماشای تلویزیون، استفاده از کامپیوتر و هم چنین فشار کار باعث شده که نگاه به برنامه‌های گذران وقت در خارج خانه نظیر سفر و جهانگردی سخت گیرانه تر و گرایش به تعطیلات کوتاه مدت با برنامه‌ای خاص بیشتر شود برای نمونه باید گفت که ۳۰ درصد استرالیایی‌ها اصلاً به تعطیلات ملیانه نمی‌روند اما در عوض تمایل به گذران وقت در خانه و انجام کارهای تعمیرات و رسیدگی به کارهای خانه بیشتر شده است و دلیل آن هم این است که اغلب آنها این نوع وقت گذرانی را نوعی سرمایه گذاری شخص می‌دانند. این ترتیب می‌توان نتیجه گرفت که تفریح به تنهایی نمی‌تواند انگیزه سفر به مناطق گوناگون، سفر به یک شهر و منطقه گردشگری باشد بلکه گردشگران باید مجاب شوند که سفر به یک شهر و منطقه گردشگری می‌تواند یک سرمایه گذاری شخصی باشد نه صرفاً تفریح، سرمایه گذاری فردی:

- رشد و سلامت جسمی و روحی
- فراگیری و آموزش
- سرمایه گذاری توسعه تجارت و ایجاد روابط
- تقویت هویت فردی و آرامش درونی
- پیشرفت موقعیت اجتماعی

گردشگری سلامت

بدین ترتیب رقابت برای جلب اوقات فراغت اندکی که باقی مانده بیشتر شده و شهرهای مقصد سفر، برنامه‌های گردشگری متنوعی برای جلب گردشگر خاص در شهر یا مقصد گردشگری، را تشویق می‌کند که سفر به آن مقاصد رانه تفریح، که نوعی سرمایه گذاری شخصی ببیند. بعضی از شهرها و مناطق توریستی به دلیل ارائه محصولات متنوع گردشگری در گذشته امروز نیز در جذب گردشگر با علائق خاص موفق تر عمل می‌کنند. همچنین مطالعه و تحقیق درباره بهداشت فردی در گردشگری، اطلاعاتی است که باید به مسئول بهداشت در گردشگری انسان را در استفاده کامل از زندگی سراسر آمیخته با نشاط و شادابی چه به صورت یک فرد در سفر و چه به عنوان یک فرد در جامعه، کمک و یاری می‌کند. در این هنگام است که انسان به وسعت و ارزش سلامت گردشگری بهداشت پی برده و به نیازمندی‌های بهداشت در سفر خود و نیز به اهمیت سلامت خانواده و جامعه با دیده بیناتر می‌نگرد.

هر کس با مراعات بهداشت قادر است از لحاظ جسمانی روانی و اجتماعی در وضع مناسبی قرار گرفته و وظیفه‌ای را که نسبت به خود و افراد جامعه و خانواده خود دارد به خوبی ادا کند.

سلامت هرگز به عنوان هدیه به دست انسان نمی‌رسد مگر آن که برای تحصیل آن کوشش کند تا بتواند تغییرات مثبتی در رفتار خود ایجاد کند.